

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 25-26 maja 2013 r. na kierunku „socjologia” prowadzonym w ramach nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Roman Konarski (członek PKA);

członkowie:

- dr hab. Anna Matuchniak-Krasuska (ekspert PKA);
- dr hab. Leszek Korporowicz (ekspert PKA);
- mgr inż. Katarzyna Nowak (ekspert do spraw formalno-prawnych PKA);
- Dawid Podyma (ekspert do spraw studenckich PKA).

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku z własnej inicjatywy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) *Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.*

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów została opracowana w oparciu o Misję i Strategię Rozwoju zarówno Wydziału jak i Uczelni.

Zgodnie z Misją Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (Uchwała Nr 5A/08-09 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej z dnia 24 września 2008 r) intencją Uczelni jest "wykształcenie świątłych i twórczych profesjonalistów, dbających zarówno o rozwijanie własnej osobowości, zamiłowań naukowych i zawodowych umiejętności praktycznych – jak i troszczących się o wszechstronny rozwój osób i środowisk, na rzecz których będą pracować". Patronką APS jest Maria Grzegorzewska, która twierdziła, że „nie ma kaleki - jest człowiek”. Ta myśl założycielki i patronki jest realizowana na wszystkich wydziałach (pedagogicznym oraz nauk społecznych) i wszystkich kierunkach Uczelni. Celem Uczelni jest kształcenie specjalistów w zawodach zaufania społecznego (dotyczy to zwłaszcza pedagogiki i pracy socjalnej, a socjologii w kontekście realizowanych specjalności). Studia zmierzają do kształtowania kompetencji (profesjonalnych i społecznych) do pomocy osobom niepełnosprawnym oraz przeciwdziałania marginalizacji, a także do zapewnienia rozwoju osobistego studentów. Praca socjalna nakierunkowana jest na rodzinę oraz dysfunkcje społeczne, przygotowuje do aktywności zawodowej w pomocy społecznej, w tym DPS-ach. Psychologia ze specjalnościami – psychologią kliniczną, psychologią wychowawczo-rozwojową, psychologią społeczną realizuje misję uczelni i wspiera pozostałe kierunki studiów. Socjologia w tym kontekście pozwala na szersze rozumienie zjawisk społecznych, różnorodnych światów społecznych, przeciwdziałania ekskluzji i wspierania inkluzji społecznej. W dynamicznie zmieniającym się świecie wiedza szybko się dezaktualizuje, stąd potrzeba badań i kształcenie specjalistów zdolnych do diagnozowania i rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwoju na lata 2012-2020 zarówno dla Wydziału (Uchwała nr 25/12-13, Rady Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych, z dn. 17 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych na lata 2012-2020) jak i dla Uczelni (Uchwała nr 181/11-12 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej z dnia 19 września 2012r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Akademii na lata 2012-2020) została zdefiniowana w czterech obszarach: (1) działalności naukowej, (2) działalności dydaktycznej, (3) funkcjonowania wewnętrznego i polityki kadrowej, (4) funkcjonowania w relacjach z otoczeniem zewnętrznym.

Koncepcja kształcenia odpowiada celom wyznaczonym w strategii rozwoju Jednostki. Na kierunku "socjologia" prowadzone są studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Oferowane są studentom 4 specjalności: socjologia kultury (szeroko rozumianej), socjologia komunikacji i procesów społecznych (na studiach I stopnia), socjologia polityki i problemów społecznych oraz socjologia

mediów (na studiach II stopnia). Funkcjonująca początkowo specjalność „socjologia niepełnosprawności, rodziny i wychowania”, choć zgodna z misją uczelni i kierunku, nie znalazła zainteresowania studentów, stąd dostosowanie oferty edukacyjnej do ich preferencji. „Nowe” specjalności zajmują się wskazanymi problemami społecznymi w nieco inny sposób (nowe teorie, metody, ujęcia). Dobrym przykładem jest tu np. wizerunek ciała niepełnosprawnego w mediach, śmierć i umieranie w kulturze popularnej, nowe formy kontaktu z kulturą elitarną (noc muzeów). Zmiana specjalności dokonana pod presją studentów świadczy o dobrym kontakcie między studentami a kadrą dydaktyczną i władzami uczelni, które stwierdziły „my z nimi rozmawiamy”. Akceptowane są przedmioty nauczane takie jak socjologia wykluczenia, socjologia niepełnosprawności, socjologia medycyny i zdrowia. Świadczy to o elastycznej ofercie kształcenia.

Ponadto struktura organizacyjna APS pozwala na interdyscyplinarne podejście do badań naukowych i dydaktyki. Spójność założeń uczelni (misji i strategii), kwalifikacji kadry, wykorzystanych w pracy naukowej i dydaktyce – stanowią niewątpliwe atuty uczelni. Realizację celów umożliwia bardzo dobre usytuowanie uczelni (w Warszawie), budynki i ich wyposażenie. Wnikliwa analiza sytuacji APS jest przedstawiona w „Strategii” przyjętej uchwałą Senatu. Prezentuje silne i słabe strony Uczelni oraz zadania do realizacji w bieżącym roku (tzw. priorytetowe) oraz te perspektywiczne, do wdrażania w kolejnych latach. Uczelnia posiada perspektywę rozwoju, przede wszystkim poprzez uruchomienie studiów II i III stopnia na wszystkich kierunkach oraz umiędzynarodowienie działalności dydaktycznej i naukowej (to główny „defekt” APS). Pomimo 30 umów bilateralnych z uczelniami zagranicznymi, tylko kilku studentów socjologii skorzystało z tej oferty. Charakterystyka społeczno-demograficzna studentów (połowa pracujących oraz dojeżdżających z Mazowsza) wyjaśnia częściowo ten brak mobilności. (dokumenty w załączeniu).

2) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Kierunek realizowany jest w oparciu o założenia wypracowane i przyjęte w ciągu wielu lat funkcjonowania Wydziału i Uczelni. Z tego punktu widzenia uczestnictwo zewnętrznych interesariuszy w wypracowywaniu zarówno koncepcji, jak i programu kształcenia nie jest czymś nowym, a podejmowane działania nie wykazują się radykalną zmianą nakreśloną wskazówkami Krajowych Ram Kwalifikacji z racji znacznego stopnia ich realizacji.

Na określanie celów kształcenia Jednostki od lat duży wpływ miała współpraca z wieloma organizacjami pozarządowymi, lokalnymi, rekrutującymi się z bezpośredniego społecznego otoczenia Uczelni na poziomie dzielnicy, miasta i regionu. Praktyka ta wynikała ze specyfiki i tożsamości Uczelni podejmującej realizację postulatu „służby społecznej” zapisanej w założycielskiej misji Uczelni. Przykładem takiej współpracy jest rola jaką spełnia Fundacja Wspólna Droga, która jest obszarem realizacji praktyk badawczych studentów, ale również wielu inspiracji mających wpływ na rozumienie nie tylko celów, ale i efektów kształcenia. Niezależnie od tego faktu kierunek zmian rozwojowych programu kształcenia zdecydowanie bardziej eksponować będzie świadomy i metodyczny charakter tej współpracy objętej analityczną obserwacją i programowaniem charakteru tej współpracy ze względu na podniesienie wagi umiejętności i kompetencji społecznych studentów w całokształcie efektów kształcenia. W „Raporcie samooceny” nie ma dla przykładu odrębnego rozdziału, który opisywałby współpracę oraz obecność zewnętrznych interesariuszy w działalności edukacyjnej kierunku, choć bezpośrednia analiza stanu rzeczy podjęta w czasie wizyty akredytacyjnej wykazała znaczą jej różnorodność. O przyszłych działaniach wkomponowanych w strategię rozwoju pisze dokument zatytułowany „Strategia rozwoju Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych na lata 2012-2016”, który operacjonalizuje wskazane cele w rozdziale „Funkcjonowanie Wydziału w relacjach zewnętrznych”.

Realizacja misji APS w obszarze współpracy ze środowiskiem lokalnym odbywa się w głównej mierze poprzez praktyki studenckie, które są integralną częścią programu studiów. Praktyki, które realizowane są w ciągu 3 lat studiów (hospitacje instytucji społecznych, badania terenowe, praktyki zawodowe), umożliwiają kontakt z pracodawcami i znalezienie zatrudnienia. Przyjmujący studentów na praktyki należą niewątpliwie do kategorii „interesariuszy zewnętrznych”, są to urzędy lokalne, instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, redakcje mediów i inne.

Wśród wewnętrznych interesariuszy Jednostki znajdują się nauczyciele akademicy i studenci. Pracownicy są zaangażowani w funkcjonowanie Uczelni, poprzez pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Na zebraniu z Zespołem Oceniającym byli obecni niemal wszyscy pracownicy Instytutu Socjologii, co jest wskaźnikiem tego zaangażowania. Pracownicy dobrze znają problemy Uczelni i dyskutują nad ich rozwiązywaniem. Zwracali uwagę na wdrożenie KRK prowadzące do integracji treści programowych i efektów kształcenia, co było korzystne dla rewizji programów. Uwagi pracowników zgodne są z krytyczną częścią strategii Wydziału, co dowodzi uświadamiania sobie przez kadrę naukowo-dydaktyczną zadań stojących przed nimi i Uczelnią. Za dobrą praktykę uważają system trzystopniowych praktyk, zintegrowany ze studiami (hospitacje,

projekt badawczy, badania terenowe, seminaria, konferencje uczelniane). Za największe wyzwanie uważają zdobywanie grantów badawczych, zwłaszcza tych znaczących finansowo i prestiżowo, oraz rozwijanie współpracy międzynarodowej. Znają też cechy społeczno-demograficzne studentów APS – liczni przyjezdni, pracujący, niezamożni. Studenci relatywnie słabo znają języki obce, co kreuje to bariery w korzystaniu z Programu Erasmus (wyjechało tylko 6 osób).

Studenci dobrze oceniają swoją sytuację na Uczelni. Przedstawiciele samorządu studenckiego biorą udział w prowadzonych na Wydziale pracach nad opracowaniem planów i programów studiów. Niemniej jednak studenci formułowali kilka uwag krytycznych. Studenci stacjonarni stwierdzili, że nie mieli możliwości wyboru tzw. „fakultetów”, gdyż były „odgórnie” przydzielone i monotematyczne. Studenci niestacjonarni kwestionowali zajęcia w piątki od 15, bez względu na to czy byłyby to wykłady czy seminaria, gdyż nie jest możliwe dotarcie na uczelnię z powodu pracy zawodowej. Jak wyjaśnili pracownicy i władze kierunku – postulat studentów został przyjęty ze zrozumieniem i wdrożony od najbliższego roku akademickiego. Z tych samych względów studenci niestacjonarni narzekali na rozmiary i terminy praktyk na II i III roku – „jak wyjechać na projekt badawczy w teren, jak wygospodarować jeszcze 60 godzin poza pracą i dojazdami na zajęcia na uczelni, trzeba poświęcić cały urlop!”.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólne: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Analiza koncepcji rozwoju ocenianego kierunku pozwala stwierdzić, iż kryterium to realizowane jest w pełni, a istniejące w tej mierze projekty wypełniają standardy oczekiwane w wymogach Krajowych Ram Kwalifikacji. Przeprowadzone rozmowy i dostarczone projekty w pełni potwierdzają funkcjonowanie założeń koncepcyjnych w świadomości kadry kierowniczej kierunku oraz społeczność tworzącego go środowiska. Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii Jednostki. Założone cele oraz przyjęte efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia są zgodne ze standardami dla kierunku "socjologia".

2) Zarówno wewnątrzni jak i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Zwłaszcza studenci jako interesariusze wewnątrzni mają pełen wpływ na konstruowanie i zatwierdzanie koncepcji kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych należy uznać za mało sformalizowany. Jednak na określanie celów

kształcenia Jednostki od lat duży wpływ ma współpraca z organizacjami pozarządowymi, lokalnymi, rekrutującymi się z bezpośredniego społecznego otoczenia Uczelni na poziomie dzielnicy, miasta i regionu. Współpraca ze środowiskiem lokalnym odbywa się głównie poprzez praktyki studenckie

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku;

Uchwałami Rady Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie z dnia 28 marca 2012 r. zatwierdzono plany studiów i programy kształcenia na studiach pierwszego (Nr 111/11-12) i drugiego (Nr 112/11-12) stopnia dla kierunku socjologia rocznik 2012/2013. Plany te przygotowano w oparciu o efekty kształcenia ujęte w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Natomiast Uchwałą Nr 30/12-13 Rady Wydziału SNS zatwierdzono plany studiów i programy kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku socjologia obowiązujących od rocznika 2013/2014. Analogiczne plany i programy kształcenia dla studiów drugiego stopnia zatwierdzono Uchwałą Nr 31/12-13 Rady Wydziału SNS. Wzór, sposób przygotowania, gromadzenia i przechowywania sylabusów przedmiotów realizowanych na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich został określony Zarządzeniem Nr 197/11-12 Rektora Akademii Pedagogiki Specjalnej z dnia 9 stycznia 2012.

Zakładane przez Jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku, w związku z wymaganiami formułowanymi dla obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Opis efektów jest publikowany (program studiów I i II stopnia, stacjonarnych i niestacjonarnych, sylabusy zajęć, matryca dostosowania zajęć do KRK).

Sylabusy zajęć opracowane są według jednolitego wzoru formalnego, uwzględniają podstawowe informacje o zajęciach (kierunek, rok studiów, semestr, tytuł i typ zajęć, nazwiska prowadzących, formę zaliczenia, punkty ECTS, treści programowe, lektury, zakładane efekty kształcenia dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji). Wiedzę sprawdzają prace zaliczeniowe, kolokwia, egzaminy, kompetencje – obserwacja prowadzona przez nauczyciela akademickiego. Komisja sprawdzała wszystkie sylabusy, także pod kątem ich skoordynowania. Dokonano tu

korekty programu, tak aby treści nie pokrywały się, jak np. w przedmiotach „socjologia mikrostruktur” i „socjologia małych grup”. Tę kwestię podnieśli też studenci na zebraniu z PKA, jako przykład kooperacji programowej kadry i studentów. Można zatem stwierdzić, że efekty kształcenia zostały sformułowane prawidłowo, są dostępne studentom i innym pracownikom, wdrożone w praktykę uczelnianą.

Kontakt z rynkiem pracy zapewniają studentom praktyki, podzielone na 3 lata. Na I roku studiów I stopnia studenci wraz z opiekunem hospituja 3 instytucje, w każdej są 3 godziny (razem 9 godzin hospitacji). Instytucje są wybierane w zależności od zainteresowań studentów, opiekunów i możliwości realizacji. Zaliczenia mają charakter indywidualny – opiekun praktyk rozmawia z każdym studentem i ocenia jego *dossier* i nabyte kompetencje. Drugi etap praktyk rozpoczyna się w semestrze letnim II roku studiów (30 godzin zajęć teoretycznych polegających na przygotowaniu koncepcji badawczej i narzędzi badawczych). Trwa w czasie wakacji (badania terenowe) i kończy się w semestrze zimowym III roku studiów (30 godzin - opracowanie materiałów, przygotowanie raportu). Prezentacja wyników ma miejsce na konferencji uczelnianej. Projekty badawcze prowadzą z reguły 3 osoby. Materiały można wykorzystać w pracy licencjackiej, możliwość taka dotyczy tylko wybranych studentów (np. można dołączyć „swoje” pytania do wspólnego kwestionariusza). Trzeci etap praktyk odbywa się w instytucjach wskazanych przez uczelnię lub wybranych przez studenta. Trwa on od października do maja III roku studiów, w wymiarze 120 godzin dla studentów stacjonarnych i 60 godzin dla studentów niestacjonarnych. Ci ostatni zgłaszali trudności w realizacji tych zajęć z powodu nakładających się terminów z pracą zawodową. Problem ten jest znany pracownikom. Jednostka nie praktykuje zwalniania z tych praktyk studentów pracujących. Komisja PKA sugerowała wprowadzenie możliwości wprowadzenia indywidualnych programów praktyk realizowanych w miejscach pracy (co umożliwi pracę refleksyjną i badawczą bez zmiany miejsca pracy). Miejsca odbywania praktyk zawodowych to najczęściej organizacje pozarządowe, urzędy administracji, media. Wymagane są dokumenty: deklaracja instytucji o przyjęciu praktykanta ASP, zgoda uczelni – opiekuna praktyk z ASP i dziekanatu, program praktyk przygotowany przez studenta w porozumieniu z opiekunem praktyk – to około 1 strona). Po odbyciu stażu student wypełnia kartę praktykanta, instytucja przyjmująca formułuje opinię opisową, opatruje dokument pieczęcią. Opiekun zalicza praktyki po indywidualnej rozmowie z każdym studentem i sprawdzeniu dokumentów. Wyrzutowo sprawdza też odbywanie praktyk.

Można zatem stwierdzić, że program studiów i praktyk są kompatybilne, umożliwiają kontakty z przyszłymi pracodawcami, znalezienie zatrudnienia oraz dostosowywanie kwalifikacji

studentów do potrzeb rynku pracy. Pomimo dobrej organizacji praktyk na APS, komisja PKA sugeruje konieczność zatrudnienia stałego opiekuna praktyk, na zasadach korzystnych dla pracownika, celem lepszej koordynacji tych praktyk i kumulowania doświadczenia.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Efekty kształcenia dla kierunku socjologia zostały sformułowane prawidłowo i są sprawdzalne dla każdego poziomu kształcenia. Efekty kształcenia przypisano zarówno wyodrębnionym w planie studiów modułom kształcenia, jak i występującym w nich poszczególnym przedmiotach. Efekty kształcenia opracowano oddzielnie dla każdego poziomu studiów w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodnie z wymaganiami KRK.

Studenci obecni na spotkaniu z przedstawicielami Zespołu Oceniającego potwierdzili, iż zostali przez przedstawicieli Uczelni wprowadzeni w założenia, cele i konsekwencje KRK dla procesu kształcenia. Największe wątpliwości i pytania studentów budziły przeliczniki nakładu pracy studenta na punkty ECTS. Studenci po przytoczeniu kilku przykładowych efektów zaczerpniętych z sylabusów wyrazili opinię, że efekty kształcenia sformułowane są w sposób zrozumiały, a uczestnictwo w zajęciach umożliwia im zdobycie tychże efektów. Uznali również, że sposoby zaliczenia pozwalają na ich weryfikację.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Program kształcenia na kierunku studiów „socjologia” realizowany jest z wykorzystaniem różnych form dydaktycznych: wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, seminariów. Program kształcenia obejmuje obowiązkowe praktyki zawodowe, które mają zróżnicowany charakter. Ich celem jest umożliwienie studentom bezpośredniego kontaktu z instytucjami, w których zatrudniani są socjologowie (praktyka w formie hospitacji na I roku), a także osobistego prowadzenia badań terenowych (praktyka w formie udziału w projekcie badawczym na II roku studiów). Szczegółowe zasady realizacji praktyk określają dokumenty Uczelni oraz Regulamin praktyk uchwalony przez Radę Wydziału.

Proces dyplomowania został ustalony w „Regulaminie studiów” w oraz w Zarządzeniu Rektora Nr 38/12-13 z dnia 20 marca 2013 r. oraz w Uchwale Nr 35/12-13 Rady Wydziału z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie regulaminu seminariów dyplomowych licencjackich i magisterskich i

uzyskiwaniu tytułu zawodowego licencjata i magistra na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych w Akademii Pedagogiki Specjalnej. Uchwałą Nr 33/12-13 Rady Wydziału z dnia 27 marca 2013 r. określone zostały zasady oceny efektów kształcenia na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych. Zarządzeniem Rektora Nr 34/12-13 z dnia 5 marca 2013 r. wprowadzone zostały obowiązki związane z dokumentowaniem osiągniętych efektów kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego (protokoły egzaminu dyplomowego i recenzje prac dyplomowych).

Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z Uczelnianym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia (USKZJK) poprzez: obserwację uczestniczącą, rozmowy z trzema przedstawicielkami uczelnianej komisji oraz analizę dokumentów (dokument „Wewnętrzny System Zapewnienie Jakości Kształcenia w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej – założenia - cele – organizacja”, przygotowanym przez pełnomocnika Rektora ds. WSZJK, harmonogram samoewaluacji, opracowane raporty i sprawozdania, dane z raportu samooceny, zarządzenie Dziekana WNS (nr 4/11-12, z dnia 02 listopada 2011 r.) w sprawie hospitaacji zajęć, wytyczne dla rad wydziałów dotyczące programów kształcenia).

Zadania kontrolne są uporządkowane w 4 kategorie tematyczne; w każdym roku akademickim analizie poddana jest jeden obszar. W roku akademickim 2010/2011 skoncentrowano się na badaniu „**Jakości bazy materialnej, warunków kształcenia oraz działania systemu USOS**”. Zwrócono uwagę na kilkanaście kwestii szczegółowych, głównie lokalowych i organizacyjnych, sprawdzając ich rolę z zapewnianiu realizacji efektów kształcenia, takich jak: infrastruktura dydaktyczna, organizacja planów studiów, liczebność grup wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych, dostępność pomocy naukowych (biblioteka, sprzęt audiowizualny), proporcje liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów, dostępność nauczycieli akademickich, władz dziekańskich, pracowników dziekanatu dla studentów, funkcjonalność USOS, umiejętności korzystania z systemu USOS ze strony kadry i studentów, system informacji uczelni (poza USOS), zaplecze socjalne, pomoc materialna dla studentów. **Obserwacje Zespołu Oceniającego prowadzą do pozytywnej oceny tego kryterium oraz sposobu procedowania w ramach wewnętrznego systemu weryfikacji jakości kształcenia.**

W roku akademickim 2011/2012 zajęto się czynnikami ludzkimi – **„Jakość kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej oraz studentów”**. Obszary oceny to: jakość naukowa i dydaktyczna kadry (na podstawie ocen okresowych pracowników), zadowolenie i satysfakcja zawodowa kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej, sposoby doskonalenia jakości dydaktycznej kadry (hospitacje zajęć, tutoring, warsztaty szkoleniowe), sposoby rekrutacji na studia, oczekiwania wobec uczelni ze strony pracowników i studentów (np. wsparcie rozwoju naukowego i zawodowego). Analiza struktury ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej (czerwiec 2012) zaprezentowanej w Raporcie Samooceny pozwala stwierdzić, że proporcje ocen zaliczających są zrównoważone, co oznacza rzetelny sposób oceniania: oceny niedostateczne stanowią 7,9%, oceny dostateczne (dst i dst+) stanowią 35,2%, oceny dobre (db i db+) stanowią 34,1%, a oceny bardzo dobre 22,8% wszystkich ocen. Znacznie lepsze są jednak oceny dyplomowe, gdzie przeważają oceny bardzo dobre (77,4%), dobre (17,2%), dostateczne (5,4%). Jest to jednak zgodne z ogólnym trendem rozwijania się studentów na uczelni i może być traktowane jako dobry wskaźnik efektów kształcenia. **Z oceny komisji PKA opartej na obserwacji uczestniczącej, rozmowach i dokumentach wynika pozytywna ocena tego kryterium i sposobów procedowania na APS.**

W roku akademickim 2012/2013 przedmiotem oceny jest **„Jakość procesu dydaktycznego i ocena jego efektów”**. Dotyczy to : organizacji planów i programów studiów, spójności sylwetki absolwenta, programu studiów i efektów kształcenia, doboru metod dydaktycznych, organizacji praktyk (zwłaszcza celów, wymiarów czasowych, terminów i miejsc odbywania, programu, systemu nadzorowania i zaliczania, zharmonizowania z procesem kształcenia), zasad oceniania studentów obiektywizacji egzaminów. Wykorzystane będą ankiety studentów, prace egzaminacyjne, organizacja seminariów dyplomowych, recenzowania prac. Planowane jest utworzenie katalogu prac wyróżnionych jako przykładu i stymulatora „dobrych praktyk”. Prace te są w toku w bieżącym roku akademickim. **Z oceny komisji PKA opartej na obserwacji uczestniczącej, rozmowach i dokumentach wynika pozytywna ocena tego kryterium i sposobów procedowania na APS.**

W roku akademickim 2013/2014 przewidziane jest zajęcie się **„Jakością przygotowania zawodowego i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.”**. Oznacza to szczegółową analizę systemu praktyk, oszacowanie oczekiwań pracodawców i dostosowywanie kwalifikacji absolwentów do potrzeb rynku pracy, badanie rynku pracy, badanie absolwentów. Aktualnie badanie absolwentów nie jest prowadzone na kierunku socjologia, przede wszystkim dlatego, że kierunek powstał niedawno (w 2007 roku) i niewielu jest absolwentów. APS przygotowuje się do

tego zadania. Wiadomo jednak, że dyplomanci APS kontynuują studia II stopnia na macierzystej uczelni lub na UW. **Zamierzenia wypada ocenić pozytywnie.**

Warto zwrócić uwagę, że podział zadań na cykl czteroletni jest sensowny, a ząbienie się analizowanych kwestii za naturalne. Praca zespołu jest dobrze zorganizowana. Godne pochwały jest wykorzystanie danych zastanych uzupełnianych akcydentalnie dodatkowymi badaniami. Zespół powołany w sposób formalny gromadzi, analizuje i udostępnia wyniki badań władzom uczelni i pracownikom, co pozwala na utrzymanie „dobrych praktyk” a korektę „słabszych ogniw”. Cenne jest monitorowanie wprowadzania zmian wynikających z samoewaluacji.

System potwierdzania osiągniętych efektów kształcenia obejmuje cztery obszary: (1) system oceny prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych, (2) system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu, (3) system sprawdzania końcowych efektów (procesu dyplomowania) oraz (4) system monitorowania karier zawodowych absolwentów.

Jednostka jest w trakcie wypracowywania spójnego systemu oceny prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych. Obecnie każdy pracownik Instytutu stosuje własny system biorąc pod uwagę spełnienie przez studenta podanych w sylabusie efektów w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W ramach wprowadzonego systemu weryfikacji końcowych efektów kształcenia student wybiera seminarium dyplomowe, prowadzone przez doktorów (minimum na I stopniu) i doktorów habilitowanych (minimum na II stopniu). W Instytucie przyjęto zasadę, że student nie może pisać pracy licencjackiej i magisterskiej u tego samego promotora. Ta zasada nie jest powszechnie przyjęta na innych uczelniach i jej zasadność może być dyskutowana. System antyplagiatowy jest stosowany wobec wszystkich prac dyplomowych. Egzamin dyplomowy składający się z 3 pytań z listy zamieszczonej w USOS, odbywa się w obecności przewodniczącego, promotora, recenzenta; oceniana jest wiedza oraz sposób myślenia, refleksyjność studenta. Recenzje są dostępne dla studenta. Ocena na dyplomie wynika ze średniej z egzaminu (po odrębnym ocenieniu każdego z pytań), średniej ze studiów oraz pracy magisterskiej. Te trzy elementy mają zróżnicowane znaczenie: najważniejsza jest średnia ze studiów (0.6 oceny ważonej), praca magisterska to 0,3 oceny a egzamin dyplomowy / magisterski tylko 0,1. Sporządzany jest protokół – znajdujący się w teczkach studenta. Analizy Zespołu Oceniającego potwierdzają te dane z Raportu Samooceny.

Analiza pytań egzaminacyjnych na egzaminie dyplomowym oraz egzaminie licencjackim budzi refleksje mieszane: podziw dla kwantum wiedzy wymagany od absolwenta APS oraz głębokie przekonanie co do braku pewnych treści i autorów. Przy wielu pytaniach o wielu „uczonych obcych”, nie ma w ogóle pytania o ważnych polskich socjologów, klasyków i współczesnych (np.

Znanięckiego, Chałasińskiego, Ossowskiego, Kłoskowską), obecność wyłącznie Baumana nie rozwiązuje tego problemu. Dziwi brak pytania o naród i kulturę narodową dla wszystkich, a zwłaszcza na specjalności z socjologii kultury, zwłaszcza, że wymienione są inne typy kultury (elitarna, popularna, ludowa). Brak wiedzy o własnej kulturze narodowej i walencji kulturowej utrudnia umiejętność poznania innych kultur. Brak socjologicznej wiedzy o narodzie, w tym o historii Polski, uniemożliwia zrozumienie innych zagadnień, obecnych w programie studiów i zagadnieniach egzaminacyjnych (mniejszości narodowe, migracje). Jest to defekt na poziomie wiedzy, umiejętności a zwłaszcza kompetencji społecznych. W programie studiów II stopnia jest natomiast przedmiot „Historia socjologii polskiej” dla dyplomantów po socjologii (nie ma z tego żadnego pytania na egzaminie wzmacniającego rangę przedmiotu), podczas gdy dla absolwentów innych kierunków jest „standardowe” HMS. Podobnie jest w przypadku „Socjologii kultury” i „Socjologii kultury dla zaawansowanych”. Takie rozwiązanie należy uznać za przykład „dobrych praktyk”.

System weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu posiada następujące składowe. Praktyki w planie studiów I stopnia realizowane są według zatwierdzonego Regulaminu praktyk oraz Zasad odbywania praktyk. Opiekun praktyk odpowiedzialny jest za przeprowadzenie praktyk wg ustalonych ogólnie zasad. Praktyki badawcze na II roku i hospitacje na I roku są zaliczane na podstawie wypełnionej przez opiekuna Karty Praktykanta, w której oceniane są osiągnięte przez studenta efekty kształcenia. Przy odbywaniu stażu kartę wypełnia opiekun studenta z instytucji, w której odbywa on staż. Praktyki badawcze na II roku są ściśle powiązane z przedmiotem Projekt badawczy, który trwa III semestry i na którym studenci przygotowują się do odbycia praktyk (cały II rok), a następnie do opracowania wyników badań (I semestr III roku). Projekt badawczy zalicza student, który odbył i zaliczył praktykę badawczą. Prowadzący przedmiot jest równocześnie opiekunem praktyk, łatwiej mu więc zweryfikować założone i osiągnięte efekty kształcenia.

Podczas spotkania z członkami Zespołu Oceniającego studenci potwierdzili, że wszystkie ważne informacje dotyczące danego przedmiotu, tj. sylabus wraz z dodatkowymi informacjami, są przesyłane drogą elektroniczną na podane przez studentów maile grupowe. Sylabusy zawierają wszystkie potrzebne studentom informacje do zdobycia zakładanych efektów kształcenia, a co za tym idzie do zaliczenia danego przedmiotu. Poprzez zapoznanie się z treścią sylabusów studenci uzyskują informacje na temat literatury, metod prowadzenia zajęć, form zaliczenia oraz warunków jakie muszą spełnić w celu uzyskania zaliczenia. Oprócz tego na początku semestru informacje odczytywane są przez prowadzącego na zajęciach. Uczelnia prowadzi także co semestralną ankietę

dotyczącą nauczycieli akademickich. Studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii odpowiadając na zestaw pytań jednokrotnego wyboru, które dotyczą nie tylko prowadzącego ale i treści przedmiotu (czy była przekazywana w zrozumiały i wyczerpujący sposób). Studenci wyrazili opinię, że Uczelnia spełnia wszystkie ich oczekiwania i potrzeby wynikające z procesu kształcenia np. odpowiednią kadrę oraz sprzęt, który jest im niezbędny w procesie uczenia się. Podkreślali, że efekty kształcenia są dla nich dostępne w dziekanacie oraz na stronach internetowych.

4) *jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.*

Jednostka nie monitoruje losów absolwentów w sposób formalny i systematyczny. Ankieta Badanie Losów Absolwentów APS została przeprowadzona wśród absolwentów poszczególnych kierunków studiów na wydziałach APS, a jej celem było poznanie opinii absolwentów Uczelni na temat ukończonych studiów oraz uzyskanie informacji na temat ich aktualnej sytuacji na rynku pracy. Bez wątplenia działanie to należy uznać za cenne, a uzyskane dane powinny stanowić źródło wartościowych informacji do wprowadzenia zmian w programach nauczania i dostosowywania zakresu wiedzy absolwentów do obecnych wymagań rynku pracy. Zasadniczą wadą metodyczną przeprowadzonej ankiety jest niska frekwencja oraz brak systemu cyklicznego powtarzania badania ankietowego. Zadanie zbudowania systemu monitorowania kariery absolwentów na rynku pracy jest przewidziane do realizacji priorytetowej w najbliższym czasie.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Organizacja procesu dyplomowania oraz związana z tym dokumentacja jest poprawna. Prace dyplomowe miały zróżnicowane oceny, choć przeważały oceny dobre i bardzo dobre. Niektóre prace otrzymały bardzo dobre oceny bezzasadnie. Za „gorsze” od błędów studentów należy uznać błędy promotorskie. Bez względu na genezę tych błędów należy zwrócić uwagę na: zbyt małą bibliografię (około 10 pozycji w pracach magisterskich), czasem pomijającą podstawowe lektury (co świadczy o niekompetencji promotora, jak w przypadku pracy o sztuce) złe przygotowanie metodologiczne (złe opracowanie koncepcji badawczej, brak uporządkowania pytań problemowych, brak rozróżniania problemów badawczych, pytań badacza i pytań do respondenta, redakcja pracy według tej trzeciej kategorii zamiast pierwszej), brak sensownego zakończenia. Hospitacja na zajęciach z „metod i technik badań socjologicznych” oraz „projektu badawczego” i pozytywna ocena tych zajęć, sugerowałaby dostarczanie stosownych informacji i

kompetencji studentom. Słabe prace dyplomowe/magisterskie należy uznać za mankament tej dobrej uczelni. Recenzje są przygotowane starannie i czytelnie (pisane na komputerze, uwzględniają wszystkie kryteria), chociaż niektóre są zbyt lakoniczne.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Założone przez Jednostkę specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK dla Szkolnictwa Wyższego. Jednostka umiejętnie formułuje cele i efekty procesu kształcenia uwzględniając wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne, które w zintegrowanej swej formie są szczególnie istotne dla realizacji ogólnej koncepcji kierunku i wkomponowują się w koncepcję rozwojową Wydziału. Pod tym względem formalny zapis efektów kształcenia zachowuje wszelkie cechy spójności z misją Uczelni i Wydziału znajdując właściwe instrumenty realizacji w zakresie programowym i dydaktycznym. Program studiów i praktyk są kompatybilne, umożliwiają kontakty z przyszłymi pracodawcami, znalezienie zatrudnienia oraz dostosowywanie kwalifikacji studentów do potrzeb rynku pracy. Pomimo dobrej organizacji praktyk na ASP, komisja PKA sugeruje konieczność zatrudnienia stałego opiekuna praktyk, na zasadach korzystnych dla pracownika, celem lepszej koordynacji tych praktyk i kumulowania doświadczenia.

2) Rozpisane efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz są sformułowane w sposób zrozumiały i czytelny dla studentów. Przyjęte sylwetki absolwentów są zgodne ze strukturą kwalifikacji absolwenta studiów I i II stopnia zdefiniowanych w standardach kształcenia dla kierunku socjologia. Na uwagę zasługuje umiejętny dobór specjalności na I i II poziomie kształcenia zapewniając studentom kontynuację nabytej wiedzy i umiejętności w innych, choć pokrewnych obszarach. Programowanie celów i efektów kształcenia dla poszczególnych specjalności wykazuje się bardzo starannym zamysłem i zintegrowaniem zachowując jednocześnie podstawowe atrybuty programowej tożsamości Wydziału i Uczelni.

3) System weryfikacji efektów kształcenia jest opracowany zgodnie z zaleceniami KRK. System ten jest powszechnie dostępny. Wymagania stawiane studentów są jasno określone oraz sposób oceniania jest im dobrze znany i przedstawiany na początku semestru. Zastosowane procedury weryfikacji efektów spełniają wymogi obiektywizacji i nie redukują ich dydaktycznie i motywacyjnie rozwojowego charakteru. W wyborze efektów uwzględniane są oczekiwania i potrzeby otoczenia społecznego, choć proces ten warto poddać systematycy procedur monitorujących uwzględniając

monitorowanie losów absolwentów. Jednostka jest w trakcie upowszechniania procedur doskonalenia jakości kształcenia zintegrowanych z dydaktyczną refleksją planowania i weryfikacji efektów praktyk studenckich, postrzeganych jako ważne dopełnienie pozostałych, choć zespolonych form kształcenia. Z całokształtem procesu edukacyjnego koresponduje poziom i tematyka prac dyplomowych. Są one merytorycznie spójne z profilem rozwojowym Wydziału, kierunku i specjalności wykazując dbałość o wymogi akademickie i metodologiczne, choć nie unikając uproszczeń w sferze odwołań źródłowych.

4) W Uczelni nie monitoruje się losów absolwentów w sposób formalny i systematyczny. Jednak szeroka jest świadomość potrzeby prowadzenia takich badań. Zadanie zbudowania systemu monitorowania kariery absolwentów na rynku pracy jest przewidziane do realizacji priorytetowej w najbliższym czasie.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) *Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.*

Świadczy o tym zestawienie informacji o misji uczelni, sylwetce absolwenta, programie studiów i specjalności, sylabusach. Istotne jest harmonijne połączenie zajęć akademickich z badaniami empirycznymi i praktykami w terenie. Brak zastrzeżeń co do sekwencji zajęć w planach studiów.

APS, uwzględniając szczególne zainteresowania i uzdolnienia studentów, umożliwia im indywidualny dobór treści, metod i form kształcenia. Indywidualizacja procesu kształcenia możliwa jest poprzez elastyczny system studiów pozwalający na wybór specjalności, seminariów, praktyk, udział w badaniach Instytutu Socjologii, publikacjach (są badania i publikacje z udziałem studentów). Ponadto regulamin studiów daje możliwość studiowania w ramach indywidualnego planu studiów i programu nauczania (IPSiPN). O PSiPN może się zwrócić student, który zaliczył pierwszy rok studiów pierwszego stopnia lub pierwszy semestr drugiego stopnia. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dziekan może zatwierdzić IPS we wcześniejszym terminie. Student ubiegający się o IPS powinien: (a) zwrócić się do nauczyciela akademickiego, upoważnionego do kierowania pracą dyplomową, o objęcie go opieką naukową, **oraz (b)** wspólnie z opiekunem ustalić program i plan studiów i przedłożyć go dziekanowi.

Uczelnia dba również o studentów niepełnosprawnych, poprzez wyposażenie materialne (pomieszczenia, pomoce naukowe, osoby wspomagające), organizację studiów i egzaminów,

możliwości rehabilitacji. Pomoc dotyczy studentów z niedomaganiem wzroku, słuchu, możliwości motorycznych. Niepełnosprawnych kandydatów na studia, legitymujących się orzeczeniem powiatowego zespołu ds. orzecznictwa o stopniu niepełnosprawności obowiązuje rutynowa procedura egzaminacyjna z zapewnieniem odpowiednich warunków wyrównujących szanse (np. odrębne pomieszczenie, pomoce techniczne itp.). Na okres studiów jest możliwe wypożyczenie urządzeń wspomagających słyszenie Solaris 1/1. Poza tym sala ćwiczeń jest wyposażona w klasowy system nagłośnienia z torem transmisji FM Soundfield, dwa nagłaśniające systemy przenośne Radium, oraz na auli C system on vave. Osoby z niesprawnością rąk część pisemną egzaminów mogą zdawać przy wykorzystaniu komputera lub z pomocą lektora, a czas trwania ulega przedłużeniu o 50 %. Dla osób poruszających się na wózkach egzaminy będą się odbywać w pełni dostępnych pomieszczeniach. Uczelnia posiada także w specjalne pomieszczenia rehabilitacyjno-treningowe. (według dokumentów uczelni – opis programów kształcenia). Dodatkowo student będący osobą niepełnosprawną może zwrócić się o PSiPN. Wspólnie z opiekunem student ustala i przedkłada dziekanowi PSiPN dostosowujący tryb i warunki ich odbywania do rodzaju niepełnosprawności studenta.

2) *Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.*

Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Nie mam zastrzeżeń co do czasu trwania zajęć, treści, i form dydaktycznych. Dobór specjalności na I i II stopniu studiów odpowiada zarówno specyfice tych studiów, kontynuacji edukacji, jak i zainteresowaniom studentów, związanym z pracą zawodową (wykonywana lub poszukiwana). Punktacja ECTS jest podana i uzasadniona – rodzajem zajęć, czasem ich trwania, wskazanym nakładem pracy studenta.

W programie studiów II stopnia jest przedmiot „Historia socjologii polskiej” dla dyplomantów po socjologii, podczas gdy dla absolwentów innych kierunków jest „standardowe” HMS. Podobnie jest w przypadku „Socjologii kultury” i „Socjologii kultury dla zaawansowanych”. Takie rozwiązanie należy uznać za przykład „dobrych praktyk”.

Analiza pytań egzaminacyjnych na egzamin dyplomowy oraz egzamin licencjacki budzi refleksje mieszane: podziw dla kwantum wiedzy wymagany od absolwenta APS oraz głębokie przekonanie co do braku pewnych treści i autorów. Przy wielu pytaniach o wielu „uczonych obcych”, nie ma w ogóle pytania o ważnych polskich socjologów, klasyków i współczesnych (np. Znanieckiego, Chałasińskiego, Ossowskiego, Kłoskowską); obecność wyłącznie Baumana nie

rozwiązuje tego problemu. Dziwi brak pytania o naród i kulturę narodową dla wszystkich, a zwłaszcza na specjalności z socjologii kultury, tym bardziej, że wymienione są inne typy kultury (elitarna, popularna, ludowa). Brak wiedzy o własnej kulturze narodowej i walencji kulturowej utrudnia umiejętność poznania innych kultur. Brak socjologicznej wiedzy o narodzie, w tym o historii Polski, uniemożliwia zrozumienie innych zagadnień, obecnych w programie studiów i zagadnieniach egzaminacyjnych (mniejszości narodowe, migracje), a co ważniejsze obecnych w życiu społecznym powszechnie. Jest to defekt na poziomie wiedzy, umiejętności a zwłaszcza kompetencji społecznych. Choć jak nadmieniono, w programie studiów II stopnia jest przedmiot „Historia socjologii polskiej” dla dyplomantów po socjologii to nie ma z tego żadnego pytania na egzaminie dyplomowym, co wzmocniałoby rangę tego przedmiotu i tej problematyki. To jeden z nielicznych przypadków „braku kompatybilności”, zresztą dyskusyjny.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego – prawidłowa / dobra/ w pełni.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Uczelnia zapewnia studentom możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku jednak dotychczas nie interesowali się tymi możliwościami.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Czasu trwania zajęć, treści, i formy dydaktyczne nie budzą zastrzeżeń.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) *Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.*

Jednostka oceniana zatrudnia w ramach minimum kadrowego 27 pracowników naukowych w tym dwunastu samodzielnych. Wśród samodzielnych ośmioro posiada habilitację w zakresie

socjologii, jedna w zakresie socjologii i filozofii jednocześnie, trzech w zakresie filozofii i jedna w zakresie ekonomii. Tak skompletowana kadra, w tym 15 doktorów, w pełni umożliwia osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia poprzez zdobyte wykształcenie i doświadczenie w zakresie socjologii i filozofii, wkomponowując się w cele programowe kierunku.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w § 15 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), tj.: „Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora” oraz § 13 pkt. 2, tj.: „Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 15, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy” a także § 13 pkt. 3, tj.: „Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”. Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112 a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Kierownictwo kierunku kładzie duży nacisk na adekwatność kompetencji i dorobku naukowego konkretnych pracowników w realizowanych przez nich zajęciach oraz modelu zaangażowania naukowego i społecznego. W obszarze tym istnieje wystarczający nadzór naukowy i nie ma zajęć realizowanych poza kompetencjami pracowników, łącznie z zajęciami fakultatywnymi, seminariami dyplomowymi i profilem zajęć tworzących specjalności.

Ponadto poziom, specyfika i problematyka specjalności realizowanych na I i II poziomie kształcenia wykazują synchronizację, unikają powtórzeń i umiejętnie konkretyzują pole zainteresowań studentów po I poziomie kształcenia, co świadczy o wyjątkowo starannym doborze

programowym zagadnień na obu poziomach kształcenia i odmiennych, choć uzupełniających się specjalnościach.

2) *dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.*

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry w pełni adekwatne są do potrzeb realizowanego kierunku kształcenia, w tym do potrzeb rozwoju umiejętności gdyż wielu pracowników naukowo-dydaktycznych posiada doświadczenie w prowadzeniu badań empirycznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi i samorządowymi zainteresowanymi problematyką ludzi niepełnosprawnych, problematyką uzależnień oraz wspieraniem i aktywizacją społeczności lokalnych. W świetle wymogów KRK jest to cenne wsparcie kształcenia praktycznego, którego znaczenie odkrywane jest refleksją wokół efektów kształcenia transformując wiele kanonów dotychczasowego standardu nauczania w oparciu o realną, choć nie zawsze docenianą aktywność konkretnych pracowników. Dorobek naukowy pracowników w pełni uzasadnia także prowadzenie realizowanych specjalności na I i II poziomie kształcenia. Specjalności nie wykazują cech oderwania zarówno od kierunku, kompetencji pracowników, jak i koncepcji rozwojowej Wydziału konsekwentnie wspierając problematykę prac dyplomowych.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

W ramach hospitacji oceniono prowadzone zajęcia z następujących przedmiotów: Metody i techniki badań społecznych (ćwiczenia), Projekt badawczy , Filozofia (wykład), Logika (ćwiczenia), Statystyka (ćwiczenia). Zespół oceniający ocenił pozytywnie hospitowane zajęcia. Przebieg zajęć oraz przekazywane treści odpowiadały tytułom przedmiotów. Osoby prowadzące zajęcia były przygotowane, prezentowały adekwatną wiedzę, która przekazywały w sposób kompetentny, czytelny i życzliwy.

3) *jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.*

Współpraca międzynarodowa jaka wspiera kształcenie na kierunku socjologicznym jest przedmiotem szczególnego zainteresowania kierownictwa Instytutu i Wydziału ze względu na

konieczność jej intensyfikacji i wypracowania nowych doświadczeń. Społeczna misja kierunku i Uczelni, która nakazuje zainteresowanie otoczeniem społecznym i przełamywanie schematu niedowartościowania takich właśnie działań w świadomości społeczności akademickiej oraz polityce rozwojowej kierunku nie może zmniejszać dynamiki rozwojowej współpracy i wymiany międzynarodowej. Obiektywnym wskaźnikiem leżących tu możliwości jest fakt skorzystania z programu ERASMUS w ciągu ostatnich trzech lat zaledwie sześciu studentów i dwóch pracowników naukowych, jak również brak wizytujących i wykładowych pracowników zagranicznych ośrodków akademickich, co bardzo rzeczowo stwierdza „Raport samooceny” wskazując na konieczność rozwoju tego pola działania poprzez podjęte w tym celu inicjatywy współpracy angażujące większą niż do tej pory liczbę osób. Cenną inicjatywą jest podjęcie organizacji szkół letnich oraz wspólne przedsięwzięcia badawcze na Ukrainie, Polsce i Niemczech. Poziom naukowy i potencjał organizacyjno-instytucjonalny środowiska naukowego realizującego kształcenie na kierunku socjologicznym jest w tym obszarze podstawą do planowania znacznie dalej idącej aktywności.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: wyróżniająco
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji kadry dydaktyczno-naukowej odpowiada realizowanemu programowi oraz osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Kadra profesorska należy do krajowej czołówki polskiej socjologii akademickiej, uzupełniana jest kadrami doktorów o dużym potencjale rozwojowym zarówno w dziedzinie socjologicznej, jak i dyscyplin pokrewnych, głównie filozofii. Kadra ta posiada wystarczające doświadczenie w realizacji zaplanowanych celów i efektów kształcenia z silnymi komponentami rozwoju umiejętności i kompetencji społecznych, a więc aplikatywnej strony współczesnego wykształcenia socjologicznego w kontekście działań pedagogicznych. Ponadto wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni, nie zaliczani do minimum kadrowego spełniają kryteria pozytywnej oceny merytorycznej, a przyznane im zajęcia nie rozmiągają się z ich kompetencjami i doświadczeniem. Uzupełniają oni zajęcia prowadzone zasadniczo w ramach specjalności, realizują zajęcia ćwiczeniowe i wykazują się umiejętnościami praktycznymi realizacji badań. W całokształcie kadry kierunku stanowią oni niewielką grupę wspomagającą, co odróżnia oceniany kierunek od ogólnopolskiego standardu, który wykazuje się tendencjami odwrotnymi. Warto pamiętać, że

realizowany model wnosi wiele cech stabilizacji kadrowej oraz zwiększa motywację oraz realne możliwości angażowania pracowników w przedsięwzięcia o charakterze naukowym i organizacyjnym na rzecz kierunku, wydziału i uczelni.

2) Wizytowana jednostka spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego w odniesieniu do poziomu i profilu studiów oraz do liczby studentów. Liczne grono osób zaliczonych do minimum kadrowego, bo aż 27, daje gwarancję stabilności kadrowej i możliwości wykorzystania statusu pełnoetatowego pracownika w wielu działaniach dydaktycznych, naukowych i społecznych

3) Prowadzona polityka kadrowa zapewnia możliwości rozwoju naukowego pracowników. Nie zmienia to faktu, iż większość doktorów wymaga mobilizacji w dziedzinie znacznie większego zaangażowania na rzecz publikacji naukowych i realizowania więcej niż jedna lub dwie publikacje w ciągu roku. Z pewnością jest to też zasób kadrowy, który umożliwi większe zaangażowanie w współpracę i wymianę międzynarodową.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wykorzystywana przez studentów i pracowników ocenianej Jednostki baza dydaktyczno-naukowa zlokalizowana jest w niedalekiej odległości od centrum miasta, przy ul. Szczęśliwej 40. Obejmuje ona kompleks trzech budynków APS mieszczących siedzibę Władz Uczelni oraz Wydziału Nauk Pedagogicznych i Stosowanych Nauk Społecznych, międzywydziałowe Studium Wychowania Fizycznego i Bibliotekę Główną. Uczelnia dysponuje dostępem do obiektów sportowych oraz zapewnia wystarczające zabezpieczenie działalności organizacji studenckich. Na klimat pracy w obiektach dydaktycznych duży wpływ ma topografia i wyraźne zintegrowanie poszczególnych budynków w jednolite środowisko o wyrazistej wizualizacji i synchronizacji działań, włączając w to nawet społeczność oddalonego nieco budynku, który oddany został całkowicie do dyspozycji kształcenia artystycznego, co oddziałuje na poczucie tożsamości całego środowiska, szczególnie skupionego w dwóch budynkach Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych. Dbałość o wyposażenie, estetykę i funkcjonalność pomieszczeń nie eliminuje jednocześnie starań o rozbudowę istniejącej bazy sformułowanej w programie strategicznego rozwoju Uczelni.

Uczelnia zapewnia wysoki poziom bazy dydaktycznej oraz infrastruktury w dziedzinie technologii informacyjnych niezbędnych do realizacji zaplanowanych efektów kształcenia. Wszystkie zajęcia odbywają się w pełni wyposażonych salach wykładowych i seminaryjnych, uczelnia realizuje też zaawansowany program przystosowania bazy do możliwości osób niepełnosprawnych. Każdy z działających na obu Wydziałach Uczelni instytutów posiada własną, bazę składającą się z pomieszczenia dla pracowników, sal seminaryjnych oraz pracowni dydaktycznych i badawczych. Ze względu na centralne planowanie zajęć dydaktycznych wszystkie sale wykładowe współużytkowane są przez oba Wydziały.

Instytut Filozofii i Socjologii posiada wydzielone gabinety kierownictwa oraz sekretariat. Instytut wyposażony jest w niezbędny sprzęt biurowy i naukowo-badawczy oraz podręczny księgozbiór. Instytut dysponuje komputerami, kserokopiarkami oraz nowoczesnym sprzętem audiowizualnym (panele projekcyjne, skanery, czytniki, tablice interaktywne, rzutniki pisma itp.) Wszystkie jednostki naukowo-dydaktyczne oraz administracyjne podłączone są do Internetu, istnieje także wewnętrzna sieć intranetowa. Jednostka dysponuje programem SPSS.

Studenci oraz pracownicy ocenianego kierunku mają do dyspozycji bibliotekę ogólnouczelnianą. Godziny otwarcia biblioteki umożliwiają wszystkim zainteresowanym korzystanie z jej zasobów. Uczelnia dysponuje szerokim dostępem do baz księgozbioru z wystarczającym i cały czas poszerzanym uwzględnieniem potrzeb kierunku oraz systematycznie rozwijanych specjalności, jak również dostępem do informacyjnych baz elektronicznych. Uczelnia posiada największy w Polsce księgozbiór w dziedzinie pedagogiki specjalnej, ale także bardzo bogaty księgozbiór wspomagający w dziedzinie nauk społecznych. W zasobach Biblioteki znajduje się blisko 14000 woluminów, w tym z zakresu socjologii i nauk pokrewnych około 2000 tytułów. W bieżącej prenumeracie znajduje się ponad 150 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych (łącznie z prasą), wśród których są czasopisma socjologiczne. Studenci i pracownicy naukowci posiadają również dostęp do bazy EBSCO oraz i-buk, zarówno na terenie uczelni, jak i poza nią. Biblioteka objęta jest elektronicznym systemem zamawiania książek. Obok biblioteki działa Czytelnia i Informatorium. W czytelni mieści się 49 stanowisk pracy udostępnianych studentom. W czytelni można korzystać z księgozbioru podręcznego, książek i czasopism oraz ze zbiorów specjalnych. W Informatorium znajduje się 6 stanowisk z dostępem do Internetu, jedno stanowisko do pisania prac i tworzenia prezentacji, 3 stanowiska z dostępem do katalogu. Ponadto w na korytarzy w pobliżu Biblioteki znajduje się 5 stanowisk z dostępem do katalogu.

Na terenie Uczelni studenci mają możliwość skorzystania z bezprzewodowego dostępu do Internetu oraz kiosków internetowych.

Obiekty dydaktyczno-naukowe Uczelni są w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Dodatkowo budynek Wydziału posiada oznaczenia dla osób niewidomych lub niedowidzących. W budynku zainstalowano windę oraz podjazd. W Uczelni działa Biuro Osób Niepełnosprawnych, do którego zgłaszają się studenci z wszystkimi problemami, a Uczelnia w ramach posiadanych środków stara się zniwelować wszystkie bariery, które napotykają osoby z niepełnosprawnościami.

Podczas spotkania z członkami Zespołu Oceniającego studenci Jednostki bardzo pozytywnie wypowiadali się na temat bazy dydaktycznej szczególnie podkreślając odpowiednią jakość sprzętu multimedialnego wykorzystywanego podczas zajęć oraz wyposażenia sal. Studenci chwalili zarówno księgozbiór pod względem jakości i ilości woluminów, ale także bazę czasopism dostępnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: wyróżniająco
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział Stosowanych Nauk Społecznych dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczną uwzględniającą potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Sale wykładowe są funkcjonalne i wyposażone w niezbędny sprzęt multimedialny. Studenci bardzo pozytywnie oceniają księgozbiory dostępne w bibliotekach oraz możliwość korzystania z bezprzewodowego internetu dostępnego na terenie Uczelni.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Kadra kierunku socjologicznego realizuje bardzo zróżnicowany program badań naukowych, który obejmuje także wiele zagadnień o charakterze teoretycznym, np. Dr hab. Anna Drabarek: „*Problem intuicyjnego poznawania wartości moralnych w filozoficznej szkole lwowsko-warszawskiej*”. Nie stanowią one jednak większości projektów badawczych, które w wielu swych komponentach realizowane są z udziałem studentów, lub planowane jako przedsięwzięcia o znaczącym ich udziale, a wkomponowane w problemy podejmowane z tytułu profilu Wydziału i

kierunku. W ciągu ostatnich lat były to – jak podaje potwierdzony wizytą akredytacyjną „Raport samooceny” – następujące projekty: (str. 28/29)

2012-2013 - Projekt badawczy realizowany z udziałem studentów II roku socjologii studiów I stopnia w ramach projektu badawczego i praktyk: „Rola społeczności lokalnych w zaspokajaniu potrzeb indywidualnych i zbiorowych w nowych ośrodkach akademickich”.

2012-2013 - W ramach zajęć Projekt badawczy oraz seminarium licencjackiego dla studentów socjologii studiów I stopnia na APS, studenci prowadzą badania nad przemianami życia codziennego na przestrzeni życia trzech pokoleń Warszawiaków: „Uczestnictwo w kulturze popularnej i praktyki konsumpcyjne. Studium porównawcze trzech pokoleń w rodzinach warszawskich”. Prowadzą badania nad różnymi aspektami życia codziennego: konsumpcja, rodzina, uczestnictwo w kulturze i używanie mediów, religijność, czas wolny, co łącznie składa się na wieloaspektowy obraz przemian życia codziennego, związanych z powstaniem tzw. społeczeństwa mody, wedle nomenklatury G. Lipovetskiego. Po skończeniu badań, jeśli jakość raportów studenckich będzie wysoka, planowana jest publikacja książkowa.

2011-2012 – „Ewaluacja działalności uczelnianych organizacji studenckich w Akademii Pedagogiki Specjalnej”. Badanie zlecone przez Zarząd Samorządu Studentów APS, którego głównym celem było zweryfikowanie efektywności i skuteczności działań podejmowanych przez Uczelniane Organizacje Studenckie (UOS). W ramach badania zrealizowanych zostało 5 wywiadów z przedstawicielami władz uczelni, 14 wywiadów z opiekunami UOS, 3 zogniskowane wywiady grupowe z przedstawicielami UOS. W celu nakreślenia kontekstu funkcjonowania UOS, zdecydowano się również na realizację reprezentatywnego badania ilościowego na studentach z dwóch wydziałów (w sumie zrealizowanych zostało ponad 450 ankiet). Do badania zaangażowani zostali również studenci II roku socjologii, w ramach zajęć praktycznych z Metod i technik badań społecznych. Obecnie trwają prace nad ostateczną wersją raportu, w planach zaś jest zorganizowanie seminarium naukowego, na którym zostaną zaprezentowane wyniki badań.

2011 - Badania realizowane z członkami Koła Naukowego Studentów Socjologii 2% (kwiecień). Temat badań: „Doświadczenia i plany studentów pedagogiki Akademii Pedagogiki Specjalnej”.

2011 – „Korzenie i uwarunkowania działań innowacyjnych w szkołach”. Numer projektu: BSTP/11-II, współpraca Centrum Edukacji Obywatelskiej, badania realizowane ze studentami APS.

2010-2011 – „Wolontariat pracowniczy w firmach partnerskich Fundacji Wspólna Droga – praktyka, potencjał, perspektywy”. Projekt badawczy był kontynuacją współpracy z Fundacją Wspólna Droga. Tym razem, wraz ze studentami II roku socjologii stacjonarnej, zrealizowane było

badanie pilotażowe dotyczące funkcjonowania wolontariatu pracowniczego w firmach współpracujących z Fundacją Wspólna Droga. Zależało nam na zbadaniu zasad organizacji wolontariatu w danych firmach, obszarów zaangażowania pracowników oraz perspektyw rozwoju tej idei. Badaniem objętych zostało 8 firm, wskazanych przez Fundację. Wyniki badania zostały zaprezentowane na spotkaniu z firmami w październiku 2012 roku oraz opublikowane w formie artykułu. Obecnie trwają prace nad kontynuacją tego badania w postaci przygotowania studium przypadku jednej firmy (cel badania: pokazanie dobrych praktyk implementacji idei wolontariatu pracowniczego w firmach biznesowych).

2009-2010 - Projekt badawczy „Organizacje partnerskie Wspólnej Drogi: wolontariusze i beneficjenci” w ramach praktyk socjologicznych dla I roku studiów, z udziałem studentów.

Z rozmów przeprowadzonych ze studentami bezpośrednio wynika, iż realizacja praktyk studenckich poprzez projekty badawcze jest przez nich wysoko ceniona z powodu „realnego” charakteru badania oraz uczestniczenia we wszystkich fazach badania, łącznie z fazą jego konceptualizacji, planowania, operacjonalizacji, zbierania danych, analizy, pisania raportu, a nawet dyskusji wdrożeniowych w procesie decyzyjnym, co jest szczególnie otwartą możliwością w projektach realizowanych dla organizacji pozarządowych i lokalnych. Dodatkową możliwość uczestnictwa studentów w badaniach naukowych daje im działalność w kołach naukowych związanych z ocenianym kierunkiem. Na spotkaniu z ekspertem studenckim studenci twierdzili, że chętnie zapisują się do kół naukowych, gdyż dzięki temu mają możliwość pogłębienia swojej wiedzy na interesujące ich tematy oraz wyjazd na różne konferencje tematyczne. Studenci zwracali uwagę na to, że Uczelnia nie stwarza żadnych dodatkowych problemów przy zakładaniu nowego koła naukowego. Zasady są przejrzyste i zrozumiałe a studenci mogą liczyć na wsparcie Władz Wydziału. Studenci często też biorą udział w publikacjach co uważają za jedną z mocniejszych stron Wydziału.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Realizowane na kierunku badania pozostają w silnym związku z planowanymi i realizowanymi zarówno przez pracowników, jak i studentów projektami aktywności akademickiej i społecznej całego środowiska akademickiego działającego w ocenianej jednostce. Przekonanie takie wyrazili także pracownicy, którzy przekonani są o dobrym poziomie współpracy studentów w realizacji badań naukowych, diagnostycznych czy choćby pilotażowych. Studenci bardzo chętnie włączają się w prace badawcze za pośrednictwem utworzonych kół naukowych związanych z ocenianym kierunkiem.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.

Dokumenty przedstawione Zespołowi Oceniającemu oraz rozmowy z pracownikami i studentami Jednostki wskazują, że zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste. W przypadku przyjmowania na studia I stopnia uwzględnione są wszystkie formalne sytuacje (stara i nowa matura), podane punkty przeliczeniowe, przedmioty wymagane, co uwzględnia zasadę równych szans i zapewnia właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów. W przypadku wyboru specjalności liczą się osiągnięcia studenta oraz jego wiedza (sprawdzana testem lub egzaminem z listy lektur) oraz kompetencje - sprawdzane poprzez rozmowę kwalifikacyjną. Procedury są merytorycznie uzasadnione i zgodne z poczuciem sprawiedliwości społecznej. Proporcje kadry naukowo-dydaktycznej do liczby studentów są korzystne 1:15. Uczelnia jest zainteresowana wzrostem liczby studentów, ale jest świadoma sytuacji (niż demograficzny, konkurencja na rynku edukacyjnym - 4 uczelnie publiczne w Warszawie umożliwiające studiowanie socjologii) oraz przepensowania pracowników socjologii, co utrudnia im rozwój naukowy (też istotny dla macierzystej uczelni, m.in. ze względu na aspiracje akademickie do utworzenia studiów III stopnia).

2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

Prowadzona jest systematycznie, na każdym zajęciach ocena osiągnięć studentów (prace na zajęciach, aktywność na zajęciach, kolokwia i egzaminy). Na zebraniach pracowników Instytutu Filozofii i Socjologii (formalnych) i spotkaniach nieformalnych, prowadzona jest wymiana poglądów na temat systemu oceniania, w celu ujednoczenia standardów ewaluacyjnych. Kwestiami tymi zajmuje się też Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia. Analiza kolokwium pisemnego, które odbyło się w dniu wizytacji PKA, wskazuje na obiektywizm i standaryzację oceniania. O wrażliwości pracowników na te kwestie świadczy też refleksja na temat własnych zajęć prowadzonych na różnych kierunkach studiów (inaczej jest na socjologii a inaczej na pedagogice) oraz na różnych latach (różnice między studiami I a II stopnia, między I a III rokiem na studiach licencjackich). Niewątpliwie całościowe oddziaływania uczelni (wszystkie podmioty – nauczyciele

akademiści, władze, wszystkie formy pracy – wykłady, seminaria, badania, praktyki, uroczystości) stymulują proces uczenia się studentów i potrzebę „LLL”.

Podczas rozmowy z członkami Zespołu Oceniającego studenci Jednostki stwierdzili, że system oceniania jest zrozumiały i przejrzysty. Wyrazili przekonanie, że ich postępy w nauce są oceniane obiektywnie. Zasady oceniania są klarowne. Na początku każdego semestru podawane są do wiadomości studentów warunki zaliczenia, program przedmiotu oraz lista obowiązującej literatury. Wszystkie te informacje są przesyłane drogą elektroniczną na podane przez studentów maile grupowe. Egzamin są przeprowadzane zarówno w formie pisemnej jak i ustnej w zależności od zapisu w karcie przedmiotu. W przypadku wątpliwości mają możliwość omówienia swojej pracy z prowadzącym podczas konsultacji. Praktyki studenckie są obowiązkowe dla wszystkich studentów i mają na celu ułatwienie absolwentom kierunku uzyskania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych związanych z kierunkiem kształcenia. Studenci mogą uzyskać informacje o współpracujących z Uczelnią instytucjach u opiekuna praktyk lub samodzielnie zgłosić miejsce odbywania praktyki. Możliwe jest także znalezienie praktyki za pośrednictwem uczelnianego Biura Karier. Zgodnie z regulaminem praktyk studenckich osoby pracujące zawodowo mogą uzyskać zaliczenie na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu wraz z wyszczególnieniem zakresu obowiązków opieczętowane i podpisane przez osobę upoważnioną. Każdy taki przypadek jest rozpatrywany indywidualnie. Studenci podczas spotkania bardzo chwalili taki sposób przeprowadzania i zaliczania praktyk studenckich.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Akademia Pedagogiki Specjalnej kładzie szczególny nacisk na rozwój współpracy międzynarodowej, poprzez którą stara się realizować wszystkie założenia swojej misji. Oferta partnerska Uczelni zaadresowana jest zarówno do uczelni z krajów Unii Europejskiej, jak i też z innych państw nienależących do Wspólnoty, m.in. Rosji i Ukrainy. Uczelnia współpracuje z wieloma zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Czynnie bierze udział w programie Erasmus oraz organizuje praktyki zagraniczne, wcześniej w ramach programu Leonardo da Vinci, a obecnie w ramach programu Erasmus. Za współpracę odpowiedzialne jest Biuro Karier.

Wprawdzie struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, niemniej jednak jest to jeden ze słabych punktów ocenianej Jednostki. Niewielka mobilność studentów wynika przede wszystkim z ich sytuacji życiowej (pracujący, dojeżdżający z Mazowsza), a nie „defektów” studiów czy uczelni. Diagnoza tej

kwestii jest przeprowadzona w Jednostce prawidłowo, np. poprzez wskazanie słabej znajomości języków obcych zwłaszcza u studentów studiów niestacjonarnych. Obiektywne możliwości wyjazdów z uczelni istnieją (umowy Programu Erasmus); bariery leżą raczej po stronie studentów – równie obiektywne.

4) *system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.*

Wśród najmocniejszych stron wizytowanego kierunku studenci jednoznacznie wymienili kadre dydaktyczną. Wielokrotnie podkreślali wysokie kompetencje, dobre przygotowanie merytoryczne, otwartość oraz dobry kontakt ze studentami. Z prowadzącymi poza zajęciami można spotykać się głównie w godzinach konsultacji. Dla ułatwienia kontaktu prowadzący podają do ogólnej informacji swoje adresy e-mail oraz często numery telefonów.

Studenci podczas spotkania podkreślali, że mają dużą swobodę w wyborze tematu pracy dyplomowej oraz promotora. Ilość osób w grupach jest w opinii studentów odpowiednia oraz promotorzy poświęcają dyplomantom wystarczającą ilość czasu.

Na początku każdego semestru podawane są do wiadomości studentów warunki zaliczenia, program przedmiotu oraz lista obowiązującej literatury. Wszystkie te informacje są przesyłane drogą elektroniczną na podany przez starostę roku grupowy adres e-mail. Informacje zawarte w kartach przedmiotów są kompletne. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym informacje są przejrzyste i w sposób zrozumiały określają zasady zaliczania przedmiotów. Zalecane materiały dydaktyczne oraz literatura dostępna w bibliotece zdaniem studentów są przydatne w procesie kształcenia, szczególnie czasopisma tematyczne i bazy danych związane z ocenianym kierunkiem

Studenci APS mają możliwość ubiegania się o stypendium rektora. Zadaniem tego stypendium jest motywacja studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym oceniali pozytywnie te formy motywacji. Ich zdaniem sposób ubiegania się o wymienione stypendium jest przejrzysty, a ich wysokość jest zadawalająca.

Studenci otrzymują wszystkie stypendia wymienione w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym. Na Wydziale funkcjonuje Wydziałowa Komisja Stypendialna oraz w ramach Uczelni Odwoławcza Komisja Stypendialna. We wszystkich tych Komisjach większą część stanowią przedstawiciele studentów. Decyzje wydawane są zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Przedstawiciel Samorządu Studenckiego podczas spotkania z Zespołem Oceniającym podkreślał rolę, jaką Samorząd odegrał w czasie prac nad nowym regulaminem

przyznawania pomocy materialnej dla studentów. Podział Funduszu Pomocy Materialnej dokonywany jest w porozumieniu z Samorządem Studenckim, a proporcja między środkami finansowymi jest zachowana zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci bardzo pochlebnie wyrażali się o możliwościach uzyskania różnych stypendiów na Uczelni. Drugą ważną dla nich sprawą były dotacje przyznawane przez Rektora na udział w konferencjach. Studenci podkreślali, że nie mają najmniejszego problemu z uzyskaniem dotacji lub stypendium jeżeli złożą wnioski w odpowiednich terminach.

Misją Biura Karier działającego w APS jest pomoc studentom i absolwentom wchodzącym na rynek pracy. Studenci podczas spotkania z członkami Zespołu Oceniającego podkreślali, że bardzo chętnie korzystają z usług Biura, szczególnie doceniają pomoc przy tworzeniu profesjonalnego CV oraz ze znalezieniem ciekawego miejsca praktyk. Głównym środkiem komunikacji z Biurem, który wykorzystują jest droga elektroniczna.

Ponadto wśród najmocniejszych stron wizytowanego kierunku studenci jednoznacznie wymienili kadre dydaktyczną. Wielokrotnie podkreślali wysokie kompetencje, dobre przygotowanie merytoryczne, otwartość oraz dobry kontakt ze studentami. Przedstawiciel Samorządu Studentów podkreślał bardzo dobre relacje z Władzami Uczelni. Pan Dziekan chętnie spotyka się z przedstawicielami Samorządu i jest otwarty na współpracę z nimi. W trakcie spotkania z członkami Zespołu Oceniającego studenci stwierdzili, że dziekanat działa poprawnie, a godziny otwarcia są dostosowane do ich potrzeb. Osoby zatrudnione w nim są kompetentne i kulturalne, co sprawia, że obsługa interesariuszy jest bardzo sprawna. Na stronie internetowej Uczelni funkcjonuje również wirtualny dziekanat, umożliwiający wysłanie maili do wykładowców, a także zaczerpnięcia wszelkich informacji związanych z tokiem studiów. Studenci obecni na spotkaniu bardzo pozytywnie ocenili czas i sposób rozpatrywania wniosków składanych przez nich w Dziekanacie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste i nie zawierają zapisów dyskryminujących określone grupy kandydatów. Umożliwiają dobór kandydatów dysponujących wiedzą i umiejętnościami umożliwiającymi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

2) Wymagania stawiane studentom są przejrzyste sformułowane, a proces oceniania jest obiektywny.

3) W Uczelni funkcjonują programy współpracy międzynarodowej, studenci jednak niechętnie korzystają z możliwości wyjazdów. Jednostka powinna poddać analizie przyczyny małej mobilności studentów i wprowadzić działania zwiększające tę mobilność

4) System pomocy materialnej realizowany jest poprawnie i sprzyja rozwojowi studentów. Studenci stanowią większość w odpowiednich organach kolegialnych. Tryb przyznawania świadczeń pomocy materialnej jest zgodny z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Na Wydziale stosuje się działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia, wynikające m.in. z Uchwały Nr 88/09-10 Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej z dnia 15 września 2010 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz Zarządzenia Rektora Nr 137/10-11 z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie zasad funkcjonowania oraz organizacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). Zgodnie z § 1 Uchwały Nr 88/10-11 składowymi WSZJK są: organizacja kształcenia, plany i programy nauczania, nauczanie, ocenianie oraz środowisko kształcenia. WSZJK obejmuje również badania opinii pracodawców na temat kwalifikacji absolwentów oraz oczekiwań rynku wobec pożądaných kwalifikacji absolwentów, a także monitorowanie oczekiwań społeczności lokalnej oraz samorządów terytorialnych w celu wspólnej realizacji założeń strategicznych związanych z rozwojem regionu.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości wdrażany jest na kilku poziomach: ogólnouczelnianym, wydziałowym i odpowiadającym konkretnemu kierunkowi studiów. Dlatego dla realizacji zadań WSZJK powołane zostały: Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (Zarządzenie Rektora Nr 14/12-13 z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie powołania składu Uczelnianego Zespołu na okres kadencji 2012-2016), Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia

(Zarządzenie Nr 2/12-13 dziekana Wydziału Nauk Społecznych z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie składu osobowego Zespołu ds. Jakości kształcenia Wydziału Nauk Społecznych) oraz Zespołu ds. Jakości Kształcenia jednostek międzywydziałowych (Studium Języków obcych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu). Działania poszczególnych zespołów koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

W zakresie działań WSZJK leżą: (a) systematyczne zbieranie, monitoring i analiza wskaźników ilościowych, istotnych dla jakości kształcenia, dotyczących np.: liczby samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, struktury kadry i tendencji zmian w strukturze poszczególnych stanowisk, rozmiarów rekrutacji, liczby studentów z zagranicy i wyjeżdżających za granicę, liczebności grup studenckich uczestniczących na poszczególne formy zajęć, odpadu i odsiewu, liczby absolwentów; (b) monitoring ocen zajęć dydaktycznych, dokonywanych przez studentów w systemie USOS; (c) opracowanie przez wydziałowe i międzywydziałowe zespoły corocznych raportów samooceny, które skupiają się na wybranym obszarze: jakość bazy materialnej, warunków kształcenia oraz działania systemu USOS (rok akademicki 2010/2011), jakość kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej oraz studentów (rok akademicki 2011/2012), jakość procesu dydaktycznego i ocen jego efektów (rok akademicki 2012/2013), jakość przygotowania zawodowego i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy (rok akademicki 2013/2014); (d) opracowanie przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia corocznych raportów zbiorczych, które są udostępniane na stronie internetowej Wydziału; (e) stymulowanie dyskusji i wymiany poglądów środowiska akademickiego APS – w kontekście przedstawianych raportów; (f) monitoring podejmowanych w danym roku akademickim działań naprawczych.

Instytut Filozofii i Socjologii, zgodnie z przyjętą przez Senat Akademii Pedagogiki Specjalnej Uchwałą w sprawie działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, corocznie proponuje się i draża w życie *Program na rzecz podnoszenia jakości kształcenia*. Działania podjęte dla Jednostki oraz ocenianego kierunku polegają na wnikliwej ocenie sposobu osiągania zakładanych efektów, dyskusji nad sposobem ich weryfikacji i sposobem projektowania narzędzi tej weryfikacji. W rozmowach z członkami zespołu dla oceny jakości kształcenia dla kierunku zaprezentowano bardzo wnikliwe analizy, które budzą co prawda poważną refleksję metodologiczną nad wiarygodnością mierzenia „miękkich zmiennych” w krótkim okresie badania zmiany postaw i umiejętności, ale nie zmienia to faktu dużego zaangażowania, pomysłowości, konsekwencji i spójności obieranych metod. Działania te mogą przynieść w przyszłości zadawalające rezultaty, warte upowszechnienia w systemie Krajowych Ram Kwalifikacji, który przyjął wiele mało wiarygodnych przesłanek z

poziomu metodyki badania i ewaluacji działań o konsekwencjach nieparametrycznych, które w skróty i uproszczony sposób podejmować mają osoby dalekie od wymaganej w tej mierze wiedzy i umiejętności.

W szczególności przyjęte działania o charakterze pro-jakościowym koncentrują się na:

- a. stałym monitorowaniu i analizowaniu jakości kształcenia poszczególnych pracowników, dzięki przeprowadzaniu semestralnych ankiet oceniających poziom satysfakcji studenta przeprowadzane z zachowaniem dobrowolności i anonimowości,
- b. prowadzeniu programu hospitacji zajęć dydaktycznych dokonywanych przez doświadczonych dydaktyków, zgodnie z Zarządzeniem nr 4/11-12 Dziekana Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z dnia 02 listopada 2011r,
- c. animowaniu innowacyjnej działalności „doradców studentów”, którzy ułatwią komunikację i rozwiązywanie ewentualnych problemów pomiędzy studentami a nauczycielami akademickimi, władzami uczelni oraz administracją,
- d. promowaniu ujednoliconych standardów prac magisterskich oraz prac licencjackich będących efektem seminariów badawczych,
- e. powołaniu koordynatorów przedmiotów, sprawujących opiekę i kontrolę nad programami konkretnych przedmiotów w celu ich maksymalnego zbliżenia do zakładanych efektów,
- f. rozmowę i konsultacje z pracownikami, studentami i współpracującymi organizacjami w celu tworzenia aplikatywnych i społecznie użytecznych programów kształcenia,
- g. współpracę z Dyrekcją Biblioteki APS w celu uzupełnienia zbiorów bibliotecznych o pozycje związane ze specyfiką kierunku i specjalności.

Prace podejmowane przez osoby realizujące elementy tak nakreślonej „polityki jakości” zasługują na bardzo pozytywną ocenę ze względu na swoją systemowość i systematyczność oraz postępujące doskonalenie metod działania. W pracach tego zespołu uwzględniane są oczekiwania pracodawców, osób odpowiedzialnych za realizację praktyk studenckich oraz współdziałających z nimi instytucji, choć podkreślić należy fazę konstytutywną działań Zespołu i jego eksperymentalny w znacznej mierze charakter.

2) *w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni. przewodniczący lub ekspert i dydaktyka lub ekspert.*

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości kształcenia można określić jako fragmentaryczny i akcydentalny. Na przykład, pewną rolę w tym względzie odegrały

"konsultacje koleżeńskie" z pracownikami dydaktycznymi Uniwersytetu Warszawskiego oraz Collegium Civitas, współpraca z Fundacją Wspólna Droga w ramach przygotowywania i przeprowadzenia praktyk studenckich, oraz opinie absolwentów APS uzyskane z przeprowadzonego wcześniej Badania Losów Absolwentów APS.

Natomiast udział interesariuszy wewnętrznych (głównie studentów) ma charakter bardziej sformalizowany. Studenci reprezentowani przez Samorząd Studentów zasiadają we wszystkich gremiach Wydziału. Z przedłożonych dokumentów wynika, że oceniana Jednostka spełnia wymóg § 67 ust. 4 oraz § 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi o reprezentowaniu studentów w co najmniej 20% w organach kolegialnych w tym przypadku w Radzie Wydziału oraz w Senacie Uczelni.

Przedstawiciele Samorządu Studenckiego biorą czynny udział w działalności Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciel Samorządu Studentów potwierdził członkom Zespołu Oceniającego swój wkład pracy w przedstawienie poglądów studentów na nurtujące ich kwestie związane m.in. z pytaniami w ankiecie oceniającej pracę nauczycieli akademickich. Komisja ds. Jakości Kształcenia doceniła to zaangażowanie i przyjęła zaproponowane przez niego zmiany ankiety. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia przeprowadziła także badania jakości kształcenia i oczekiwań z nią związanych wśród studentów rozpoczynających studia na ocenianym Wydziale. Zbadani także sytuację zawodową studentów krótko po podjęciu studiów. Na podstawie tych badań został opracowany obszerny raport, z którym studenci mogą zapoznać się w Dziekanacie. W przedstawionej dokumentacji znajdują się opinie na temat planów studiów wydane przez organ Samorządu Studenckiego.

Studenci co semestr uczestniczą także w ankietyzacji dotyczącej oceny nauczycieli akademickich. Za przygotowanie podsumowania otrzymanych wyników i raportu odpowiedzialne są Władze Wydziału. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym studenci podkreślili jednak, że nie są informowani o wynikach ankietyzacji. Powoduje to, że nie czują potrzeby rzetelnego wypełniania kwestionariuszy. Wiedzą tylko kto uzyskał najwyższą ocenę, a chcieliby również wiedzieć czy negatywne oceny powodują rozpoczęcie procesów o charakterze naprawczym.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+

umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Przyjęte w Jednostce działania w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia odnoszą się do kadry (oceny okresowe i hospitacje), realizowanych programów (systematyczny monitoring i analiza wskaźników ilościowych) i badania opinii studentów. Działania te mają charakter zinstytucjonowany i niewątpliwie służą zapewnianiu i podnoszeniu jakości kształcenia. Uwagi wymaga jednak kwestia upowszechniania wyników działań monitorujących jakość kształcenia. Studenci nie są informowani o całościowych wynikach działań monitorujących i w szczególności ankietyzacji.

2) Na ocenianym kierunku studiów istnieje stała współpraca interesariuszy wewnętrznych procesie zapewniania jakości kształcenia. Przedstawiciele studentów spełniają wymagane 20% w organie kolegialnym oraz są reprezentowani w większości komisji, które dotyczą spraw studenckich. Jednak współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma charakter jedynie nieformalny, w postaci kontaktów podejmowanych w ramach realizowanego procesu kształcenia (praktyk studenckich). Jednostka nie monitoruje w sposób systematyczny losów absolwentów.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			

3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe	X				
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Przyjęta przez Wydział Stosowanych Nauk Społecznych Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej koncepcja kształcenia na prowadzonym kierunku studiów "socjologia" jest spójna z przyjętą misją i strategią Uczelni. Zakładane cele i efekty kształcenia zostały jasno sformułowane i są konsekwentnie realizowane zgodnie ze standardami wytyczonymi przez KRK. Struktura wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia została zinstytucjonalizowana zarówno na poziomie Uczelni, Wydziału jak i Instytutu Filozofii i Socjologii. Powołany zespół ds. jakości kształcenia realizują wyznaczone harmonogramem cele. Program studiów, kompetentna i zaangażowana kadra dydaktyczno-naukowa przy relatywnie aktywnym udziale studentów umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Mając na uwadze dalszy rozwój wizytowanego kierunku studiów należy jednak wskazać obszary wymagające intensyfikacji działań wizytowanej Jednostki. Do tych obszarów działalności należą:

- (a) zinstytucjonalizowanie i usystematyzowanie badania losów absolwentów na rynku pracy;
- (b) zwiększenie umiędzynarodowienia zarówno badań naukowych jak i kadry naukowo-dydaktycznej. W tym zakresie należy także podjąć działania w celu zwiększenia mobilności studentów;
- (c) intensyfikacja udziału studentów (szczególnie II stopnia) w prowadzonych w Jednostce badaniach naukowych;

- (d) zwiększenie wpływu współpracy naukowej i badawczej z podmiotami zewnętrznymi (np. samorządami) na proces dydaktyczny. W tym zakresie należałoby zinstytucjonalizować współpracę z podmiotami (interesariuszami) zewnętrznymi;
- (e) położenie większego nacisku na rozpowszechnianie wyników ankietyzacji studentów.